

Rodzic w pracy, dziecko w potrzebie – jak skorzystać z wolnego?

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: czwartek, 30, październik 2025 15:01

Katarzyna Sekuła

Odśłony: 1161

Rok szkolny to czas, w którym rodzice dzieci w wieku szkolnym muszą liczyć się z niespodziewanymi sytuacjami wymagającymi natychmiastowej interwencji – choroba, wypadek, nagła potrzeba opieki. W takich przypadkach pracownicy mają do dyspozycji kilka rodzajów zwolnień: 2 dni z powodu siły wyższej, 2 dni na opiekę nad dzieckiem oraz 5 dni urlopu opiekuńczego. Choć na pierwszy rzut oka brzmią podobnie, różnią się zakresem i konsekwencjami finansowymi.

Zwolnienie z powodu siły wyższej

Zgodnie z art. 148 Kodeksu pracy, obowiązującym od 2023 roku, pracownik ma prawo do zwolnienia od pracy z powodu nagłych, rodzinnych sytuacji spowodowanych chorobą lub wypadkiem, które wymagają jego natychmiastowej obecności. Jak podkreśla Główny Inspektor Pracy Marcin Stanecki, nie każde wyjście z pracy można uzasadnić „siłą wyższą”. Chodzi wyłącznie o sytuacje nagłe, nieprzewidziane, których nie można było uniknąć – np. wypadek dziecka na lekcji wychowania fizycznego czy załabnięcie małżonka.

Pracownik może wykorzystać zwolnienie w wymiarze 2 dni lub 16 godzin w roku kalendarzowym, decydując o sposobie jego rozliczenia przy pierwszym wniosku. W przypadku osób zatrudnionych na część etatu liczba godzin ustalana jest proporcjonalnie. Wniosek można złożyć w dowolnej formie – ustnie, SMS-em, mailem czy telefonicznie – a pracodawca nie może żądać dokumentowania zdarzenia. Za czas zwolnienia pracownik otrzymuje jednak tylko połowę wynagrodzenia.

Opieka nad dzieckiem

Drugim uprawnieniem jest tzw. opieka nad dzieckiem, przewidziana w art. 188 Kodeksu pracy. Przysługuje ona wyłącznie rodzicom dzieci, które nie ukończyły 14 lat, i obejmuje 2 dni lub 16 godzin w roku. W przeciwieństwie do zwolnienia z powodu siły wyższej, z opieki można skorzystać nie tylko w nagłych wypadkach, ale także wtedy, gdy dziecko po prostu potrzebuje opieki – np. podczas choroby. Za ten czas pracownik zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia.

W przypadku obojga rodziców limit 2 dni lub 16 godzin jest wspólny, co oznacza, że mogą się nim podzielić, ale łącznie nie mogą przekroczyć tego wymiaru. Nie jest więc możliwe, by każde z rodziców skorzystało z pełnego wymiaru opieki niezależnie od siebie.

Wolne z powodu siły wyższej – dla każdego

Zwolnienie z powodu siły wyższej przysługuje natomiast każdemu pracownikowi, niezależnie od tego, czy ma dzieci, czy nie. Oznacza to, że w przypadku pilnej sytuacji rodzinnej oboje małżonkowie mogą wziąć po 2 dni wolnego, nawet jeśli dotyczy to tego samego zdarzenia. W praktyce daje to rodzinie łącznie 4 dni lub 32 godziny wolnego rocznie w sytuacjach nadzwyczajnych.

Urlop opiekuńczy – pomoc dla dorosłych i starszych

Trzecią opcją jest tzw. urlop opiekuńczy, wprowadzony do Kodeksu pracy w 2023 roku (art. 173). Przysługuje on pracownikowi, który musi zapewnić osobistą opiekę lub wsparcie członkowi rodziny lub osobie mieszkającej we wspólnym gospodarstwie domowym wymagającej znacznej pomocy z powodu poważnych względów medycznych. Może to być nie tylko dziecko, ale także małżonek, rodzic czy dorosłe dziecko. Urlop opiekuńczy trwa do 5 dni w roku i jest bezpłatny, choć wlicza się do okresu

Rodzic w pracy, dziecko w potrzebie – jak skorzystać z wolnego?

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: czwartek, 30, październik 2025 15:01

Katarzyna Sekuła

Odsłony: 1161

zatrudnienia, od którego zależą inne uprawnienia pracownicze. Wniosek należy złożyć co najmniej jeden dzień przed planowanym rozpoczęciem wolnego.

Jakie wolne wybrać?

Wybór odpowiedniego rodzaju zwolnienia zależy od charakteru sytuacji i jej pilności. Jeśli zdarzenie jest nagłe i wymaga natychmiastowego opuszczenia pracy – właściwym rozwiązaniem jest zwolnienie z powodu siły wyższej. Gdy dziecko potrzebuje opieki z powodu choroby, ale sytuacja nie jest dramatyczna – lepiej skorzystać z opieki na dziecko. W przypadkach wymagających dłuższej obecności przy bliskim, który wymaga wsparcia – pomocny będzie urlop opiekuńczy.

W praktyce oznacza to, że rodzic ma do dyspozycji nawet 6 dni lub 48 godzin rocznie różnego rodzaju zwolnień, które pozwalają łączyć życie zawodowe z rodzinnym. Warto jednak pamiętać, że każde z nich rządzi się własnymi zasadami – zwłaszcza w kwestii wynagrodzenia i sposobu składania wniosków. Świadomy wybór uprawnienia może pozwolić nie tylko na szybką reakcję w nagłej sytuacji, ale też na uniknięcie niepotrzebnych nieporozumień z pracodawcą.

Źródło: PIP